

Kaosfaktorer i skolen

På alle skoler finnes forhold som gjør det vanskelig å få gjort en god nok jobb på utvalgte områder. Det kan være alt fra kopimaskiner som er i stykker, mangel på inspeksjonsvester og nøkler og låser som ikke virker, til mangel på møteplasser mellom ansatte, en for trang hverdag, manglende vikardekning, fraværende skoleledelse, skoleleder ser meg ikke, assistenter er ikke med, og mye mer.

Kaosfaktorer kan være et vedvarende tema i kollegier. "På denne skolen så er det aldri mulig å finne ting der de egentlig skal være." "Det er ingen som kan fange opp elever som vandrer i gangene." "Ledelsen er jo borte hele tiden." "Bøkene manglet, så jeg måtte kopiere." "Internettforbindelsen er nede i dag igjen." "Assistenten kom aldri, og jeg fikk ikke beskjed." "Det finnes jo ikke grupperom her." "Vi mangler nøkler til skapene."

Noen steder kan tema gå igjen over år, og sette seg i veggene som noe negativt, og for noen ende i vedvarende misnøye og klaging. Det er ingen god kultur å være i. Misnøye og mangler på noen områder kan lett overskygge alt godt.

Kaosfaktorer må identifiseres

Det er to grunner til å identifisere og konkretisere kaosfaktorer i skolen. Den første grunnen er at konkretisering av kaosfaktorer er eneste måte å definere hva skolen må gjøre noe med, slik at arbeidshverdagen kan bli best mulig, og skolen kan få gjort et godt nok arbeid med elever. Den andre grunnen er for å ta ansattes ståsted på alvor, finne ut hvor skoen trykker, og forhindre at klage- og negativitetskulturer får fotfeste.

Men det rekker ikke å bare vite hva som mangler i skolen. Man må også, så langt det går, gjøre noe med det som blir løftet frem.

Som en tommelfingerregel kan kaosfaktorer i skolen deles i tre:

- En tredjedel kan gjøres noe med, med det samme. Det handler om bevisstgjøring, samhandling, innføring av rutiner og avgjørelser som må tas.
- En tredjedel krever noe mer tid. Det kan kreve planlegging, prosess med involverte, eller ny organisering som kan iverksettes for eksempel fra neste skoleår, ved nyansettelser, eller ved roking av ansatte.
- En tredjedel kan man ofte ikke gjøre noe med. Det ligger ikke til rette for å få flere grupperom, flere ansatte, flere kopimaskiner, nye ansatte, andre skolebusstider, etc. Det er viktig å også definere hva man ikke kan gjøre noe med og uttale dette, slik at det ikke forblir forsurende tema i skolehverdagen. Da kan man heller glede seg over alt man har gjort eller vil få gjort på de to første områdene.

Kaosfaktorer på to områder

Kaosfaktorer i skolen omfatter konkrete forhold som:

- kan være til hinder, eller gjør det vanskelig for ansatte i skolen å få gjort en god nok jobb.
- gir elever et for stort handlingsrom til å kunne fortsette å krenke, ødelegge, eller gjøre hverdagen utrygg for medelever og ansatte.

Elever er ikke kaosfaktorer. Men skolens manglende evne, vilje, organisering, tilstedeværelse, kunnskap etc. for å fange opp elever og uønsket eller uakseptabel atferd, kan være kaosfaktorer.

Forskjellige voksne i skolen er heller ikke kaosfaktorer. Men mangler i rekrutering, tilrettelegging, veiledning, innsikt, kunnskap, samarbeid, skolestrukturer, rutiner, strategier, nærvær, prioritet etc. for å fange inn, fange opp, ha innsikt, stoppe, veilede etc. for å forhindre illojalitet, krenkende atferd, og uakseptable forhold, kan være kaosfaktorer.